

Laat abortuswet met rust

Door Marcel Zuiderland

Als het aan CDA, CU en PVV ligt gaat het aantal abortussen omlaag. De prijs: meer lijden.

De abortuswet ligt onder vuur. CDA, CU en PVV willen de grens van 24 weken terug brengen naar respectievelijk 22, 18 en 14 weken. Directe aanleiding voor dit voorstel zijn vorderingen in de neonatologie die het mogelijk maken om prematuur geboren baby's al bij 24 weken te behandelen.

Het lijkt een redelijk voorstel. Levensvatbaarheid voelt voor bijna iedereen als een evidente grens waarna abortus niet meer is te rechtvaardigen. Probleem is echter dat het allerm minst een solide grens is. Levensvatbaarheid is namelijk onlosmakelijk verbonden met de stand van de medische technologie. Hoe verder die vordert, hoe eerder foetussen levensvatbaar zullen zijn. Of het ooit zover komt dat zelfs embryo's buiten de baarmoeder kunnen opgroeien, laat zich raden. Feit blijft dat levensvatbaarheid een grens op een glijdende schaal is, en daarmee als ijkpunt voor wetgeving te wankel.

De moraal filosofische *'personhood theory'* biedt een steviger ijkpunt. Deze theorie stelt namelijk dat leven pas beschermwaardig wordt wanneer het de drager van een persoon is. Dus wanneer dat leven gevoelens, gedachten en iets van (zelf)bewustzijn heeft. Nu mag je van een foetus jonger dan 26 weken zeggen dat het praktisch gezien hersendood is. Het zenuwstelsel is dan nog te onderontwikkeld om te denken, voelen of ervaren. Zo'n foetus kun je daarom geen 'persoon' noemen en is dus ook niet beschermwaardig. Dat zou abortus van een foetus tot 26 weken aanvaardbaar maken.

Het voornaamste bezwaar wat tegen deze theorie is ingebracht, is dat een foetus niet onomkeerbaar hersendood is. Geef een foetus tijd en zijn hersenen zullen springlevend worden, het zal spoedig een beschermwaardig persoon zijn. Voor tegenstanders van abortus is die potentie reden genoeg om een foetus evenveel recht op bescherming te geven als een actueel persoon.

Conceptie

Probleem met dit argument is dat die potentie feitelijk al begint op het moment van conceptie. Dat zou betekenen dat iedere zwangerschapsafbreking dan bij voorbaat al onaanvaardbaar is. En dat niet alleen, eveneens het gebruik van voorbehoedsmiddelen. Want strikt genomen is die potentie voor het moment van conceptie ook al aanwezig. Zodra een koppel seks heeft, is aan alle condities voldaan om daarna een persoon te laten ontstaan. Dus alles wat dat moedwillig ondermijnt is dan ook onaanvaardbaar.

De onmogelijkheid om een onbetwistbaar punt aan te wijzen waarop potentie gaat verplichten tot bescherming, maakt het als morele referentie voor wetgeving onbruikbaar, en als weerlegging van de *'personhood theory'* niet afdoende. Daarmee blijft een grens van 26 weken een redelijke. Daarvoor hoeft het leven van een foetus niet beschermd te worden, eenvoudigweg omdat het geen leven heeft. Het leeft wel weliswaar, maar er bestaat nog niemand om zich aan dat leven te hechten, of om dat leven te leiden en ervaren.

Als abortus voor 26 weken dan aanvaardbaar is, dan maakt het motief, namelijk dat het aanstaande kind ongewenst is, het ook verdedigbaar. Immers, hoe minder ongewenste kinderen er worden geboren, hoe beter. Iedereen doet er goed aan de geboorte van een kind te voorkomen als ze het niet wensen, of dat nu met anticonceptie of abortus gebeurt. Tegenover het kind is niet eerlijk om het toch geboren te laten worden, terwijl je het niet welkom kunt of wil heten. Je ontnemt het kind daarmee al meteen de eerste noodzakelijke basisbehoefte, namelijk geliefd en gewenst zijn.

Moeilijk

Natuurlijk, hoe triviale de motieven, en hoe verder gevorderd de zwangerschap, hoe moeilijker abortus is te billijken. Dat vinden zelfs de meest fervente voorstanders van abortus. Toch is het alternatief van een door de staat opgelegde baringsplicht en de geboorte van talloze kinderen die

ongewenst zijn, nog minder aantrekkelijk. Bovendien zijn de motieven voor een late abortus meestal allerminst triviaal. Vaak gaat het om ouders die met 20 weken te horen hebben gekregen dat hun kind meervoudig gehandicapt is.

Van een kind dat in eerste instantie was gewenst, komt dan de wenselijkheid in een keer op de helling te staan. En terecht. Hoewel een zware beslissing, is het moreel onverdedigbaar om een kind ter wereld te brengen waarvan de kansen op een normaal bestaan vrijwel nihil zijn. Je mag een kind niet onderwerpen aan een bestaan dat gebukt zal gaan onder ernstig lijden, of aan een bestaan dat nooit autonoom zal zijn, en nauwelijks een menswaardig geestelijk of emotioneel leven zal kennen. Eveneens onverdedigbaar is het om ouders en overige gezinsleden willens en wetens blootstellen aan de drastische impact die komst van een zwaar gehandicapt kind op hun leven heeft.

Wie in dat geval abortus pleegt, doet zonder meer het goede. CDA, CU en PVV willen dat nu onmogelijk maken. Het aantal abortussen zal weliswaar omlaag gaan, maar wel tegen de prijs van meer lijden. Het is te hopen dat minister Schippers het hart op de juiste plek heeft, en niet aan de grens van 24 weken laat tornen.

Marcel Zuiderland is filosoof en publicist